

SUVIRINIMO SPECIALISTŲ RENGIMAS LIETUVOJE TAIKANT EUROPINĮ ATESTAVIMO MODELĮ

Esmeralda Štyps¹, Marija Jotautienė², Dovilė Martišienė³, Valdas Speičys⁴

¹Kauno technikos kolegijos Mokslo taikomųjų tyrimų vadovė (technikos) mokslų daktarė, docentė

²Kauno technikos kolegijos direktoriaus pavaduotoja akademinėi veiklai socialinių mokslų daktarė, docentė

³Kauno technikos kolegijos Fundamentalųjų mokslų katedros lektorė

⁴Kauno technikos kolegijos Autotransporto katedros lektorius

el. paštas: esmera@centras.lt, marjot@ktk.lt, martidov@ktk.lt, Valdas.Speicys@ktk.lt

Esmeralda Štyps. Technikos mokslų daktarė, docentė, Mokslo taikomųjų tyrimų vadovė. Mokslinių tyrimų kryptis – technologijos mokslai, mechanikos inžinerija; biomedicinos mokslai, biomechanika (biomechaninių konstrukcijų modeliavimas, audinių biomechanika).

Marija Jotautienė. Socialinių mokslų daktarė, docentė. Kauno technikos kolegijos direktoriaus pavaduotoja akademinėi veiklai. Mokslinių tyrimų kryptis – socialiniai mokslai, edukologija.

Dovilė Martišienė. Kauno technikos kolegijos Fundamentalųjų mokslų katedros lektorė. Mokslinių tyrimų kryptis – technologijos mokslai, mechanikos inžinerija.

Valdas Speičys. Kauno technikos kolegijos Autotransporto katedros lektorius. Mokslinių tyrimų kryptis – technologijos mokslai, mechanikos inžinerija.

Anotacija

Lisabonos strategija teigia, kad turi būti sudaroma galimybė laisvam produktų, paslaugų ir specialistų judėjimui. Europos sąjungos šalyse yra naudojama Europinio suvirinimo mokymo programa, kuri buvo sukurta realizuojant projektą EUROWELD. Interaktyvi atestavimo sistema jau yra įdiegta 29 Europos šalyse, o šiais metais įtrauktos Graikija ir Lietuva (projekte dalyvauja Kauno technikos kolegija). Šiame straipsnyje norima pristatyti naują interaktyvų Europinį suvirinimo specialistų testavimo modelį, kurį įdiegus būtų sudarytos sąlygos šios srities specialistams įgyti kompetencijas ir sertifikatą pagal ES standartus.

PAGRINDINIAI ŽODŽIAI: interaktyvi atestavimo sistema, suvirinimo specialistai, suvirinimo mokymo programa.

Abstract

The Lisbon strategy offers free movement of products, services, personnel, etc. Harmonized European welding curriculum guidelines, some of them developed with the support of the LDV co-financed EUROWEL, are currently enforced in 29 European countries. From this year the implementation of this system will take place in Greece and Lithuania (project partner Kaunas technical college). In this article we want to present new interactive European welding personnel certification model. The implementation of it will enforce welding specialist to obtain competences and certificate recognized under EU standards.

KEY WORDS: interactive certification system, welding personnel, welder training programme.

Įvadas

Europinės suvirinimo gamybos pramonės metinė apyvarta yra didesnė nei 1.6 milijardai eurų, dirba 1.900.000 darbuotojų, o, laikantis Lisabonos strategijos, turi būti sudaroma galimybė laisvam produktų, paslaugų ir specialistų judėjimui. Suderintos Europinės suvirinimo mokymo programos gairės, kai kurios iš jų sukurtos realizuojant projektą EUROWELD, jau yra naudojamos 29 Europos šalyse. Šiais metais šią grupę papildė dvi naujos šalys: Graikija ir Lietuva (projekte dalyvauja Kauno technikos kolegija).

Kauno technikos kolegija dalyvauja tarptautiniame pilotiniame projekte „European Transfer Models for Welding Personnel Certification“ (Nr. 135719-LLP-2007-PT-KA4MP), kurio tikslas paremti suderintos suvirinimo specialistų turimų kompetencijų bei nuolatinio įgūdžių atnaujinimo kvalifikavimo/egzaminavimo ir sertifikavimo sistemos įdiegimą. Projektą koordinuojanti organizacija yra EWF – European Federation of Welding, Joining and Cutting (Europinė Suvirinimo, Sujungimo ir Pjovimo Federacija), PORTUGALIJA.

Be Kauno technikos kolegijos projekte taip pat dalyvauja: Čekijos suvirinimo bendrija ANB, ČEKIJA (CZ);

Thessaly Universitetas, GRAIKIJA (EL); Vengrijos Suvirinimo Technologijų ir Medžiagų Testavimo Asociacija, VENGRIJA (HU); Rumunijos Suvirinimo Bendrija, RUMUNIJA (RO); Institut za varilstvo d.o.o., SLOVĖNIJA (SI); Suvirinimo Tyrimų Institutas – SR Pramoninis Institutas, SLOVAKIJA (SK).

Trūkstant supratimo apie interaktyvią suvirinimo specialistų kvalifikavimo/sertifikavimo sistemą, atsiranda problema, kaip suteikti daugiau informacijos apie ją ne tik valstybinėms organizacijoms, kurios jau yra EWF narės, bet ir kitoms.

Tyrimo objektas – interaktyvus europinis suvirinimo specialistų atestavimo modelio projektas.

Tyrimo tikslas – pristatyti naują interaktyvų Europinį suvirinimo specialistų atestavimo modelio projektą, kurį įdiegus būtų sudarytos sąlygos šios srities specialistams įgyti kompetencijas ir sertifikatą pagal ES standartus.

Tyrimo uždaviniai:

1. Apžvelgti interaktyvų Europinio suvirinimo specialistų atestavimo modelio projektą.
2. Išanalizuoti Europinio suvirinimo specialistų atestavimo modelio pritaikymo galimybes Lietuvoje.

Apžvelgti interaktyvų Europinio suvirinimo specialistų atestavimo modelio projektą

Projekto eigoje bus realizuotos trys pagrindinės veiklos: valstybinės sertifikavimo sistemos analizė ir palyginimas su EWF sertifikavimo sistema; EWF sertifikavimo sistemos įdiegimas; Europinio suvirinimo specialistų sertifikavimo modelio propagavimas.

Realizuojant veiklą „Valstybinės sertifikavimo sistemos analizė ir palyginimas su EWF sertifikavimo sistema“ bus sukurti pagalbiniai dokumentai, siekiant parengti Kvalifikavimo/Egzaminavimo/Sertifikavimo Sistemos naudojimo ir įdiegimo gaires. Šie dokumentai (pvz., vartotojo vadovas) turės aiškiai apibrėžti šios sistemos struktūrą, jos gaires ir darbo procedūras. Taip pat bus sukurti aiškinamieji dokumentai, skirti darbui su interaktyvia klausimų ir atsakymų duomenų baze, kas leis kurti standartines egzaminų užduotis ir bendravimo procedūras jos vartotojams. Šių dokumentų sukūrimas padės išsklaidyti įdiegimo abejones ir patobulinti duomenų bazę (jos sąsajos įtaisą (interfeisą), darbą su ja, pan.).

Projekto partneriai, remdamiesi turima egzaminavimo sistemos įdiegimo valstybiniame lygmenyje patirtimi, prisidės įdiegiant šią sistemą Graikijoje ir Lietuvoje. Pagalbinėse gairėse ir aiškinamuosiuose dokumentuose bus pristatyta šių šalių geroji patirtis.

Realizuojant veiklą „EWF sertifikavimo sistemos įdiegimas“ bus sudarytos visos strateginės ir procedūrinės sąlygos testuoti kuriamo interaktyvaus suvirinimo specialistų atestavimo modelio įdiegimą, surenkant duomenis apie potencialius apmokomus asmenis, mokymus vykdančias organizacijas ir pramonines organizacijas.

Projekto partneriai, dalinsis gerąja patirtimi susijusia su sistemos įdiegimu, kas EWF šalyse narėse, padidins supratimą apie tokios sistemos egzistavimą ir privalumus turint Europinį kompetencijas liudijantį dokumentą. Šios sistemos įdiegimas naujose šalyse narėse leis pristatyti ją visoms mokymo/profesinėms tikslinėms grupėms.

Realizuojant veiklą „Europinio suvirinimo specialistų sertifikavimo modelio propagavimas“ suvirinimo sektoriaus įmonės bus informuojamos apie suderintos Kvalifikavimo/Egzaminavimo/ Sertifikavimo Sistemos egzistavimą, įdiegimo taisykles ir procedūras bei šios sistemos adaptavimo ir įdiegimo galimybes.

Kiekvienoje projekte dalyvaujančioje šalyje bus sukurtas regioninių ir valstybinių mokymo bei gamybinių institucijų, kurių veikla susijusi su suvirinimo pramone, tinklas. Periodiškai šio tinklo nariai bus supažindinami su projekto pasiekimais, siekiant parodyti projekto inovatyvumą ir sukurti naujus teigiamus kontaktus, naudingus projekto vykdymui ir, ilgalaikiam tikslui, užtikrinti platesnį rezultatų pritaikomumą.

2. Išanalizuoti Europinio suvirinimo specialistų atestavimo modelio pritaikymo galimybes Lietuvoje

Šia dienai Lietuvoje suvirinimo specialistų ir jų atliekamų darbų kokybės vertinimui naudojami:

- Tarptautinis suvirinimo darbų sertifikatas DIN 18800-7:2002-09;
- Didysis Tarptautinis suvirinimo darbų sertifikatas EN ISO 3834-2:2006;

- Suvirinimo darbų priežiūra atliekama Europinio suvirinimo inžinieriaus pagal EN 719;
- Suvirintojai sertifikuojami pagal Europinį standartą EN 287-1.

Lietuvoje tik Vilniaus Gedimino technikos universitetas realizuoja suvirinimo specialistų aukštąsias universitetines studijas: magistrantūros programa „MEDŽIAGŲ IR SUVIRINIMO INŽINERIJA“ ir pagrindinių profesinių studijų programa „MEDŽIAGŲ IR SUVIRINIMO TECHNOLOGIJOS“.

Šiuo metu Lietuvoje vykdomos suvirinimo specialistų aukštosios neuniversitetinės studijos. Kauno technikos kolegija, dalyvaudama šiame projekte pasirengs naujos studijų programos „Automatizuotos medžiagų apdirbimo technologijos“ vykdymui.

Lietuvoje yra platus profesinio mokymo institucijų (1 pav.) ir darbo rinkos mokymo įstaigų (2 pav.), rengiančių suvirinimo specialistus, tinklas

1 pav. Lietuvos profesinio mokymo institucijų tinklas

*Šaltinis: sudarė autoriai

2 pav. Lietuvos darbo rinkos mokymo įstaigų tinklas

*Šaltinis: sudarė autoriai

Lietuvoje profesinio mokymo institucijos realizuoja mos skirtingų pakopų studijų programas (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Suvirinimo specialistų profesinio mokymas profesinio mokymo institucijose

Studijų pakopa	Mokymo programos pavadinimas	Suteikiama kvalifikacija
Pirma pakopa	Suvirintojo elektra rankiniu būdu mokymo programa	suvirintojas elektra rankiniu būdu
	Suvirintojo mokymo programa	suvirintojas
	Suvirintojo mokymo programa	suvirintojas
Antra pakopa	Suvirintojo mokymo programa	suvirintojas
Trečia pakopa	Suvirintojo mokymo programa	suvirintojas
Ketvirta pakopa	Suvirintojo mokymo programa	suvirintojas

Suvirinimo specialistų rengimą taip pat vykdo ir darbo rinkos mokymo tarnybos suteikiančios pirmo lygio profesinę kvalifikaciją arba teisę atlikti darbą ar funkciją ir antro lygio profesinę kvalifikaciją. Realizuojamos skirtingų pakopų studijų programos pateiktos 2 lentelėje.

2 lentelė. Suvirinimo specialistų profesinio mokymas darbo rinkos mokymo tarnybose

Studijų pakopa	Mokymo programos pavadinimas	Suteikiama kvalifikacija
Pirmo lygio profesinė kvalifikacija arba teisė atlikti darbą ar funkciją	Suvirintojo dujomis mokymo programa	gali dirbti suvirintoju dujomis
	Suvirintojo elektra mokymo programa	gali dirbti suvirintoju elektra
	Veikiančių magistralinių dujotiekių suvirintojo mokymo programa	gali dirbti veikiančių magistralinių dujotiekių suvirintoju
Antro lygio profesinė kvalifikacija	Metallų suvirintojo bei pjaustytojo elektra ir dujomis mokymo programa	metallų suvirintojas bei pjaustytojas elektra ir dujomis

Laukiami rezultatai

Veiklų įgyvendinimas, siekiant prisidėti prie sistemos įdiegimo CZ, RO, EL ir LT; Sklaidos veiklos, nukreiptos į pagalbą įdiegiant sistemą septyniose Europos šalyse – seminarai, konferencijos ir parodos naujovių pristatymui mokymo institucijoms ir kompanijoms visoje Europoje; Mokymo tikslų vertinimas atsižvelgiant į projekte dalyvaujančių šalių kultūrinius ir kalbos skirtumus.

Literatūra

1. *Nacionalinė Lisabonos strategijos įgyvendinimo programa* (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 22 d. nutarimas Nr. 1270). [interaktyvus] (žiūrėta 2008 02 15), <http://www.ukmin.lt/lt/strategija/doc/n.lis.pr.-2005-11-22,nr.1270.doc>
2. *Nacionalinės Lisabonos strategijos įgyvendinimo programos įgyvendinimo metinės pažangos ataskaita*. [interaktyvus] (žiūrėta 2008 06 20), http://www.ukmin.lt/lt/strategija/doc/Lisabona/ataskaita_galutine-2006-10-12.zip
3. *Tarptautinis suvirinimo darbų sertifikatas DIN 18800-7:2002-09*.
4. *Tarptautinis didysis suvirinimo darbų sertifikatas EN ISO 3834-2:2006*.

WELDING PERSONNEL TRAINING IN LITHUANIA USING EUROPEAN CERTIFICATION MODEL

Esmeralda Štys, Marija Jotautienė, Dovilė Martišienė, Valdas Speičys

Summary

The Lisbon strategy offers free movement of products, services, personnel, etc. Harmonized European welding curriculum guidelines, some of them developed with the support of the LDV co-financed EUROWEL, are currently enforced in 29 European countries. From this year the implementation of this system will take place in Greece and Lithuania (project partner Kaunas technical college). In this article we want to present new interactive European welding personnel certification model. The implementation of it will enforce welding specialist to obtain competences and certificate recognized under EU standards.